

УДК 323+327+351.86

DOI: 10.31733/17-03-2023-202-203

Вікторія ШВЕДУН

начальник наукового відділу з проблем управління у сфері цивільного захисту навчально-науково-виробничого центру, доктор наук з державного управління, професор

Олександр ІГНАТЬЄВ

доцент кафедри військової підготовки, доктор філософії в галузі державного управління

(Національний університет цивільного захисту України)

СПЕЦИФІКА РОЗРОБКИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Процеси глобалізації, розвиток інформаційних технологій, інтеграція фінансово-економічних взаємин, посилення взаємозв'язку між країнами мали істотний вплив на безпеку світового порядку і окремих країн. Як результат сформувався визначений порядок у світі, який базується на цивілізаціях:

- суспільства, яким притаманні подібності культурного характеру, та які знаходяться у стані співпраці одне з одним;
- спроби трансформації суспільств з рівня однієї цивілізації до іншої не виявляються успішними;
- країнам притаманна особливість групування навколо найпотужніших країн, що відносяться до їх цивілізацій [1, 3].

Епідемії, техногенні катастрофи, соціальна нестабільність, екстремізм і тероризм, незаконна міграція, піратство, організована злочинність – всі ці явища виникають в тому випадку, якщо держава в силу якихось причин не справляється зі своїми функціями й обов'язками. Відповідно, міжнародний тероризм і злочинність, нелегальні потоки міграції, поширення наркотичних речовин і зброї, зокрема, зброї масового ураження, глобальні екологічні проблеми, дефіцит ресурсів, локальні конфлікти етнічного й релігійного характеру, різні соціальні проблеми несуть загрозу сучасній державі, зокрема, Україні. Все це породжує безліч дискусій, принципів, стратегій, як ефективно будувати державну політику щодо забезпечення національної безпеки на сучасному етапі стосовно забезпечення національної безпеки.

З огляду на суттєве підвищення темпів міжнародного життя виникла об'єктивна необхідність:

- постійно адаптувати дії міжнародної спільноти до мінливої ситуації;
- більш цілеспрямовано і скоординовано мобілізувати всі компоненти системи ООН, зусилля всіх держав, регіональних організацій, громадянського суспільства та приватного сектора на повсякденну колективну роботу з пошуку ефективних відповідей на загрози та виклики сучасності [2-3].

Як наслідок, виникнення світової економічної кризи було обумовлено наступними факторами:

- перегрів сировинних ринків (зокрема, ринку нафти і продовольства);
 - перегрів ринку фондових цінностей;
 - перегрів ринку кредитування і поява іпотечної кризи як наслідок цього перегріву.
- Основними причинами глобальної економічної кризи стали:
- самознищення фінансової піраміди, що була побудована на боргових зобов'язаннях, у США;
 - здійснення віртуалізації операцій фінансового характеру, що призвело до

недооцінки фінансових ризиків і відокремлення фінансового ринку від реального сектора економіки;

– знецінення переважного обсягу капіталу в умовах уповільнення економічного зростання на базі переважаючого технологічного укладу та відповідне виникнення структурної економічної кризи у розвинених країнах світу [2-3].

Більшість зарубіжних експертів відзначають погіршення положення української економіки, викликане, зокрема, негативними наслідками глобальної фінансово-економічної кризи.

Окрім економічних загроз слід зупинитися на екологічних загрозах національній безпеці. Екологічне благополуччя або хоча б екостабільність з неминучістю залежать, перш за все, від ефективності відповідної державної (міждержавної, міжнародної) політики в сфері екології, природокористування та взаємодії тих чи інших державно-організованих товариств з їх природним місцем існування.

Незважаючи на розбіжності, міжнародне співтовариство прийняло рішення про необхідність національних та наднаціональних заходів щодо недопущення наростання «парникового ефекту» і його скорочення. Так, в Кіотському Протоколі визначені можливі механізми міжнародного співробітництва в цій галузі. В основу цих механізмів покладено той факт, що індустріально розвинені країни, на частку яких припадають основні обсяги викидів парникових газів, зацікавлені в досягненні абсолютного скорочення емісій з найменшими фінансовими витратами. Розрахунки показують, що ціна кожної одиниці скорочених викидів (або прирівняної до неї одиниці збільшеного поглинання парникових газів, наприклад, при посадці лісів) в країнах, що розвиваються та країнах, що переходять до ринкової економіки, значно нижче, ніж у розвинених [1-3].

Сказане вище визначає екологічну безпеку як одну з найбільш важливих складових системи національної безпеки. Замовчування і ігнорування подібного роду проблем здатне привести до тяжких наслідків у вигляді природних лих, катаклізмів. Розуміння екологічних проблем є одним з ключових моментів для їх вирішення, і необхідною умовою для виходу з екологічної кризи. У зв'язку з цим, в нашій країні необхідно провести оптимізацію державної екологічної політики, для чого потрібно:

- впровадити великомасштабну загальнонаціональну програму принципового поліпшення екологічної та демографічної ситуації в країні,
- що базується на сучасній ринковій економіці, безпечних технологіях, та найбільш передових методах вирішення найскладніших екологічних проблем;
- введення громадського моніторингу екологічних проблем, знижуючи рівень секретності в цій сфері, допускаючи широку участь громадськості в боротьбі за поліпшення якості води та повітря в містах;
- побудова системи екологічної освіти, особливо для молоді, а також перехід до екологічно орієнтованої державної політики [2-3].

1. Ліпкан В. А. Національна безпека України: навч. посібник. К. : КНТ, 2009. 574 с.

2. Качинський А. Б. Індикатори національної безпеки: визначення та застосування їх граничних значень: монографія. К. : НІСД, 2013. 101 с.

3. Рубан А. В. Національна безпека як об'єкт державного регулювання. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія «Державне управління»*. 2018. Вип. 2 (9). С. 58-62.